

Sebra Telabanî bê Enqerê nayê

Serokên Başûrê Kurdistanê elimîne derve, bê derve sebra wan nayê. Geh li Bexda, geh li Tehranê, geh jî li Şam û Enqere ne. Tim jî bi devê wan "bêçare ne, bê mecal in û mecbûrê têkiliyên bi hikûmetên dagîrker re ne."

Rûpel 15

Dewletê berê xwe daye rewşenbîrên Kurd. Terora dewletê nasekine. Li dijî vê terorê:

Yekîtî xwirt dibe

Divê herkes zanibe : Heyfa dilopeke xwînê jî li erdê namîne

● Rojnamevanê Ozgur Gundem Hafiz Akdemir 8'ê Hezîranê ji teref hêzên dewletê ve hate kuştin, dora rojê cenazê Hafiz ji aliyê polîsan ve hate revandin û defin kirin. Cih û war li dewleta Tirk teng bûye, şaş bûye û har bûye. Bi tu awayî rastiye qebûl nake. Li hember gerilla xwe nagire, hêzên wê belav dibin, ji aliyê din ve têkoşina gerilla bilind dibe û têkiliyên gerilla bi gel re roj bi roj xwirtir dib in. Ji ber vê yekê dewlet ji fîrsa xwe har bûye, da ku rê li pêşiya têkoşinê bigire, çavê gel bitirsîne bi metodên gemarî û bi hovîfî êrîşî ser gelê Kurd dike; rewşenbîr û rojnamevanên Kurd ji paş ve dike, dixwaze bi tirsandinê, gel ji têkoşinê dûr bixe.

Rûpel 15

Li Laçînê hikûmeta Kurdan hat îlankirin

(ALMANYA - WELAT) Li gora nûçeyên ku ji Laçînê dighîjin me, çend roj berê li Laçînê hikûmeta Kurdan ji bo damezrandina otonomiyê hatiye îlankirin. 16 rewşenbîrên Kurd, di nav hikûmetê de cihê xwe girtine û dest bi karê xwe yê rêxistinî, siyasî û leşkerî kirine.

Têkoşerekî Kurd Wekîl Mistefayev ji bo serokatiya hikûmetê hatiye peji-randin.

Wek tê zanîn, di meha Gulanê de Laçîn ketibû destê Ermeniyên leşkerî. Di vî warî de keda Kurdan jî hebû, wan piştgirî dabû Ermeniyên ji bo piştgiriya Er-

meniyên Qerebaxê yên ku 4 sal in di nav esaretê de ne.

Hikûmeta Kurdan di destpêka karê xwe de girîngiyê dide parastina axa Laçînê.

Gelo wê ji Kurdan re çiqas li hev bê, ji bo bighîjin armanca xwe, wê di dema pêş de diyar bibe.

Kurdên Yekîtiya Sovyeta berê dixwazin cîhan dengê wan bibihîze

Di roja 3'ê Hezîrana îsal de rêxistina "Yekbûn" ya Kurdên Yekîtiya Sovyeta berê li ser navê sekreterê giştî yê Yekîtiya miletan Bûtrûs Galî û serokên hemû dewletên ku endamên vê rêxistina neteweyan in, bangek belav kir. Di vê bange de siyaseta dewleta Tirkiyê ya terorîst li hember gelê Kurd tê rûreşkirin û guêhkarkirin, li ser qetlîama di Newroza îsal de ku hêzên rêjîma faşist anîn serê mirovên sîvîl, tê naletkirin. Her wiha rêxistina "Yekbûn" li ser navê Kurdên neh (9) komarên Sovyet, hêvî ji Yekîtiya neteweyan kiriye ku dawê li serokatiya Tirkiyê bike ji bo leşkerên xwe yên dagîrker ji axa Kurdistanê derxe,

terora li hember gelê sîvîl bisekinîne û hemû girtiyên siyasî yên di hebsên Tirkiyê de berde. Kurdan wisa jî pêşneyar kirine ku Yekîtiya neteweyan li ser pîrsa di Kurdistanê de derbaskirina referandûmê raweste ji bo gelê Kurd bi xwe biryar bike ku pêşeroja wî wê çawa be.

Bilî vê bange bi şaxên ber-

pirsiyarên rêxistina "Yekbûn" ê bangeke din ji hema di wê rojê de hatiye weşandin. Ew bang vê carê ji serokatiya Tirkiyê re hatiye rêkirin. Di wê de jî siyaseta dewleta Tirkiyê ya dagîrker û faşist li hember Kurd û Kurdistanê di hêna Atatirk de heta niha hatiye bedlomekirin û rûreşkirin. Di bange de wiha tê gotin:

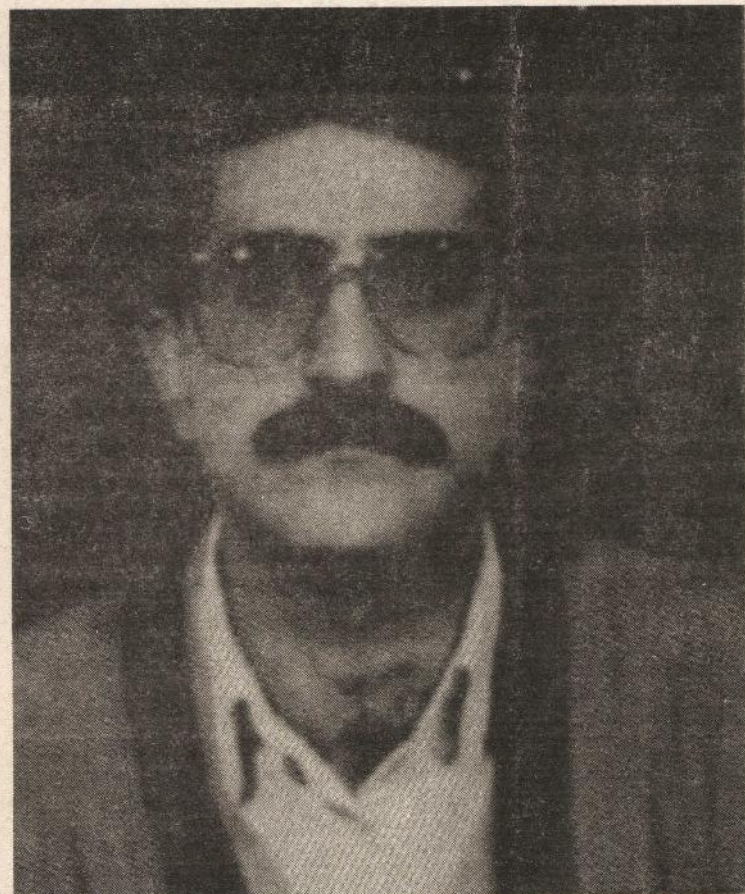
Rûpel 15

ROJEVA WELÊT

Wezîfa Hafiz û ya dewletê

Hafiz, rojnamevan û welatparêzê Kurd û dostê gelê bindest bû. Ji aliyê dewletê ve hate kuştin. Dijmin dewlet e, dewlet dijminê gel e. Dijîtiya gel faşizm e. Hafiz û Dewleta Tirk li dijî hev bûn. Yek yar, yê din neyarê gel e. Hafiz li pey rastiye û fedekar e, dewleta Tirk jî li pey veşartina rastiye û zordar e.

Rûpel 15

Hafiz ji berê ve û heta roja dawî jî, gelê xwe bi tenê nehişt. Divê gelê Kurd jî li Hafizên xwe xwedî derkeve.

Rewşen Saleh Bedirxan çû ser heqiya xwe

Di roja 1'ê Hezîrana îsal de pîreka Mîr Celadet Alî Bedirxan, Rewşen Saleh Bedirxan çû ser heqiya xwe

Wek ku tê zanîn, Rewşen Bedirxan rewşenbîreke bi nav û deng bû. Wê di jiyana xwe de pîrî tîştên bi rûmet kir, ji bo parastin û pêşvebirina çand, wêje û zimanê kurdî. Rewşen Bedirxan gellek pirtûk, belge, wêne û weşan

kom kirine, yên ku li ser kar û xebatên malbata Bedirxaniyan in. Ewê wisa jî karê wergêriyê dikir, pirtûkên wê bi zimanên cihê-cihê derketine.

Rehmetiya Rewşen Bedirxan li bajarê Şamê di goristana Şêx Xalid ya taxa Kurdan de, li kêleka gora Mîr Celadet Alî Bedirxan hate binaxkirin.

Di vê hêjmarê de

- Xwendekarên zanîngehên Almaniya : 'PKK evîna gelê Kurd e' Rûpel 3
- Ragıp Zarakolu
Li El Salvadorê hikûmet aştiyê sabote dike Rûpel 4
- Mesaja Serokê ERNK Abdullah Ocalan:
'Şoreşa Cotmehê di PKK de jiyana dibe' Rûpel 6
- Rojnamevanê Riya Teza Prîskê Mihoyî:
'Ji bo serxwebûn û azadiyê, pêşmerge bi çeka xwe û rojnamevan bik pênuşa xwe!' Rûpel 10
- Mistefa Reşîd ji Berlinê dinivîse:
Ala rengin li bajarê Berlinê
Li ser kela "Spandau" pêl dib e Rûpel 16

Mesaja Serokê ERNK Abdullah Ocalan ji bo gelê Kurd (3)

'Şoreşa Cotmehê di PKK de jiyayî dibe'

✓ Dibe ku di nêrîna hinek kesan an jî hêzan de şoreşa Cotmehê ketibe. Lê hema di xebata PKK de û di şoreşa Kurdistanê ya mafdar de, Cotmeh bi ser dikeve. Berî bi 75 salan, dema ku ev şoreş bi rê ket, ji bo însaniyetê bû hêviyeke mezin. Gellek millet û gel li ser vê şoreşê rabûn, lê mixabin di dema niha de dixwazin wê serkevtina mezin înkâr bikin.

✓ Em piştî 75 salan hebûna vê şoreşê dikin hebûna xwe. Armanca vê şoreşê jî ji herkesî bêhtir armanca me ye. Em şoreşa gelê Kurdistanê dikin şoreşa gelê Tirk, Ereb... em dikin şoreşa hemû gelên bindest û welatên dagîrkirî.

✓ Belê, zor û zehmetî hene, di her şoreşî de zor û zehmetî peyda dibin. Em bi xwe şoreşa bê zor û zehmetî, ya ku ji xweber çêdibe, şoreş nahesibînin. Şoreş berî her tiştî xwîn e, zor û zehmetî ye, qehremanî ye. PKK vê şoreşê dimeşîne.

✓ Herkesî fedakariya şervanên PKK dîtî, kesê ku van tiştan bibîne ne mumkun e yek were pê bilize, ji lewre me heya niha ev şoreşa kûr û fireh meşandiye.

ŞOREŞA ROJHILATA NAVÎN

Belê hemû kesî dît çawa Sosyalîzma Reel hilweşiya. Bi vê hilweşandinê re jî ziyaneke berçav gihîste kelepura şoreşa Cotmehê (Oktoberê). Li ser bingeha vê hilweşandinê niha hinek kesên ku xiyaretê bi gelê xwe re dikin, hikumdariya xwe dimeşînin.

Dibe ku di nêrîna hinek kesan an jî hêzan de şoreşa Cotmehê ketibe. Lê hema di xebata PKK de û di şoreşa Kurdistanê ya mafdar de, Cotmeh bi ser dikeve. Berî bi 75 salan, dema ku ev şoreş bi rê ket, ji bo însaniyetê bû hêviyeke mezin. Gellek millet û gel li ser vê şoreşê rabûn, lê mixabin di dema niha de dixwazin wê serkevtina mezin înkâr bikin.

Em piştî 75 salan hebûna vê şoreşê dikin hebûna xwe. Armanca vê şoreşê jî ji herkesî bêhtir armanca me ye. Em şoreşa gelê Kurdistanê dikin şoreşa gelê Tirk, Ereb... em dikin şoreşa hemû gelên bindest û welatên dagîrkirî. Çima? Ji ber ku ew gel ji me bêhtir di bin destê hovîti û dagîrkeriya sistêmên faşîst de ne. Me berê got, dîsa jî dibêjin, eger gelê Tirk

biratiyê dixwaze fermo em amade ne. Lê hema ne biratiya ku yek yekî têxe bin destê xwe û xwîna wî bimije. Na, em biratiya li ser bingeha azadiya herdu gelan dixwazin, birati li ser esasê wekhevîyê çêdibe.

Wê gelên Rohhilata Navîn û gelên din, wê di şoreşa Kurdistanê de hêza xwe bibînin. Niha Ereb li hemberê Îsrailê, li hemberê Amerîka dikevin tengasiyê, bi vê şoreşa me wê hêza wan li hemberê dagîrkeran xwirt bibe. Dewleta Tirk zorê li Eceman dike, xwirtbûna şoreşa me hêzek e ji bo tirsandina dewleta Tirk... Kin were gotin, şoreşa Kurdistanê şoreşa Rohhilata Navîn e. Şoreşa Rohhilata Navîn jî dibe şoreşa Cotmehê ya nuh, ev şoreş jî dibe şoreşa însaniyetê ya herî mezin.

Belê, zor û zehmetî hene, di her şoreşî de zor û zehmetî peyda dibin. Em bi xwe şoreşa bê zor û zehmetî, ya ku ji xweber çêdibe, şoreş nahesibînin. Şoreş berî her tiştî xwîn e, zor û zehmetî ye, qehremanî ye. PKK vê şoreşê dimeşîne.

ŞERÊ GERÏLLA

Em hinekî li dîroka xwe

vegerin. Weke tê zanîn hemû rengên xiyaretê li Kurdistanê hatine meşandin. Ji ber vê em dibêjin dîroka me dîroka xiyaretê ye. Herkes ji aliyê xwe bi me listiye, em kirîne, firotine... li gora armanca û daxwazên xwe em ji xwe re bikar anîne. Heya ku tu vê dîrokê biçirîni şoreş tê xwestin. Em rizgarkirina Kurdistanê tenê di şoreşa serxwebûn û azadiyê de dibînin. Bila werin bibêjin ji we re xak bibin dewlet em dizanin xapandine, em naxwazin, çima? Armanca wan ew e ku em dev ji vê şoreşa xwe berdin. Dîsa ez dibêjim, bê şoreş mirov nikare xwe pak bike. Ji me re şoreş lazim e, ji bo şoreşê jî xwînrijandin gerek e. Bila were zanîn, em bi kêfa xwe xwînê narijînin, ji bo ku em xwe ji vê gemarê xelas bikin, şoreş berî her tiştê pêwîst e. Bêyî vê şoreşê jiyayî li Kurdistanê ne mimkûn e, jiyayî li Kurdistanê cehennem e. Bila nîv ji gelê me here, ne tiştêkî pîr mezin e, ne tenê ev, bila ji çaran sisê şehîd bikevin, pîr e? Na, ne pîr e. Madem ev xwînrijandin ji bo serxwebûn û azadiyê ye bi rastî ne pîr e.

Gerîllayên ARGK, en-

damên PKK, ERNK... baş dizanin ku, bêyî şerê gerîlla ne serhildan dimeşe, ne dîplomasiyê dimeşe û ne jî siyaset dimeşe. Hemû tişt bi şerê gerîlla ve girêdayî ye, şerê gerîlla sebeba jiyayî ye. Bêyî gerîlla jiyayî qut dibe, lewma me di destpêkê de got gerîlla jiyayî gelê Kurd e. Ji bo hebûna gelê Kurd, ji bo qehremaniya gelê Kurd, ji bo jiyayî gelê Kurd divê gerîlla bimîne. Dijmin dixwaze çî planê bigerîne? Dibêje şerê gerîlla bisekinînin, hûn wekî din serbest in. Ev mumkun e? Ji sedî sed ne mumkun e! Çima? Ji ber ku dema şerê gerîlla were sekinandin jiyayî gelê Kurd tê sekinandin, divê ev tu caran neyê çêkirin.

Gerek e kêmasî werine hilanîn, kesên zeyîf xwe xwirt bikin, girîng e di hemû aliyên welat de gerîlla xwirt bibe, pêwîst e nîvê gelê Kurd bibin mîlîs û bajar û gundan biparêzin.

ŞERÊ MÎLÎSAN

Mîlîs kî ye? Ew di erde xwe de karê xwe dike, li mala xwe ye, lê eger fersend dît bi ser dijmin de diçe, bi dizî bi êşkere xayînen dora xwe dukuje. Mîlîs ev e, gelê

Kurd tev mîlîs e. Ev heya niha bê tenzîm bû, lê ji niha û bi şûn ve tenzîm hate çêkirin. Niha hemû însanên Kurd şervan in; zarok, kal, pîr... îro roj roja wan e, şerê wan e, her komek ji wan artêşek e.

Dema ku dostên me alîkariya me dikin, ew alîkarî ji bo wan e. Kesên ku dixwazin li hember emperyalîzmê û dagîrkeriyê rabin, divê piştgirî û alîkariya şoreşa Kurdistanê bikin. Ev şoreş şerefa wan e, serkevtina wan e, lewma ew alîkariya xwe dikin. Dema ku şoreşa me bi serkeve, me got mirovahî bi serdikeve.

Me rastiya partiyê wiha dîtîye, wiha me soz daye gelê Kurd û hemû gelên bindest. Em li ser vê bîr û baweriyê meşiyayî û dimeşîyayî, bi vî awahî me şehîd dan.

Herkesî fedakariya şervanên PKK dîtî, kesê ku van tiştan bibîne ne mumkun e yek were pê bilize, ji lewre me heya niha ev şoreşa kûr û fireh meşandiye.

Soz soz e! Soza destpêkê ya ku me daye gel, niha jî soza me weke wê sozê ye. Heya ku dilopek xwîn di canê me de hebe emê bi vê soza xwe re bin.. Dawî

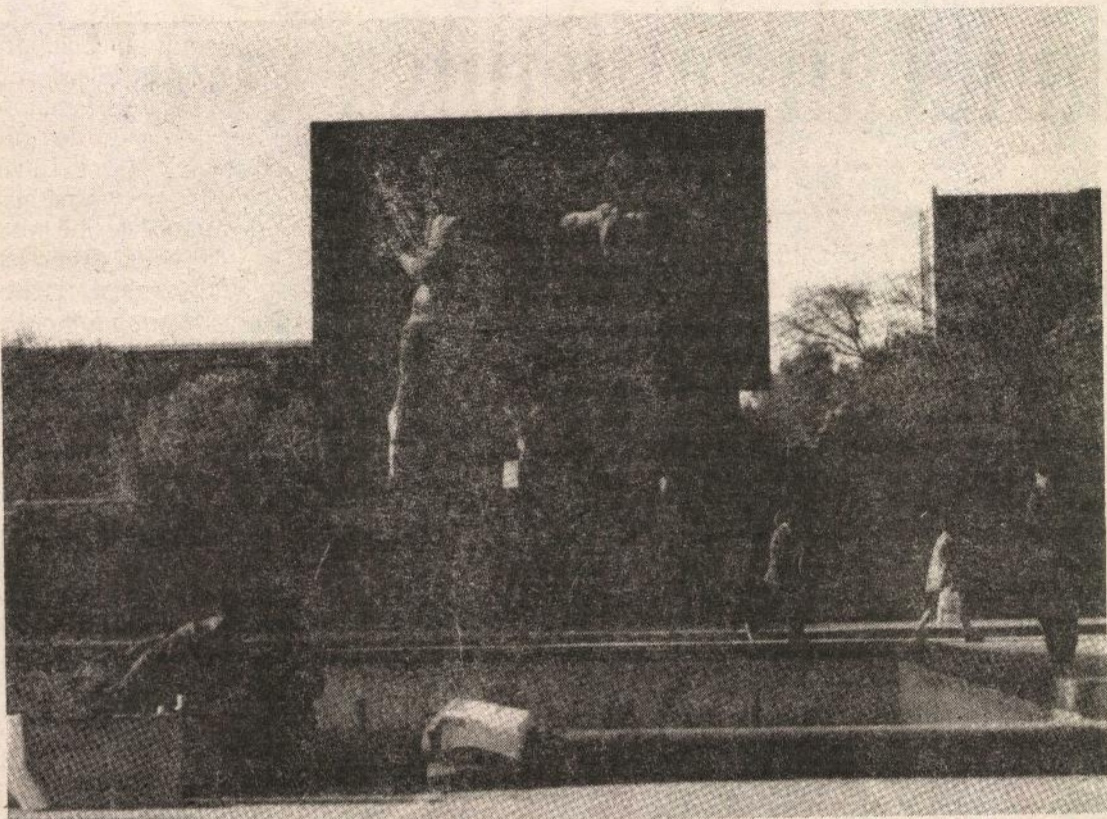
NEQUSK

Amadekar
Aram Çem

Hebûn wezîfeyek e
te divê bila kêliyek be

Goethe

Tirkol Rabe, rûne, razel* Ev gotin ji ya Atatürk e.

Piştî guhên xwe birrî ji kerîniyê jî ket

Gotinek heye ku bi îcaze û destûra hêzên kedxwar ve hin kes dê partiyeye Kurdan ya nuh pêk bînin. Yên ku rûpelên hin kovar û rojnameyan de xwe didan pêş, dirêşa (çuvaldiz) kirêdara wê derketine holê, serê lixavî yê di destê dijmin de veşartine û xwe wek azadîxwaz û niştimanperwer didin ber çavê neteweyê Kurd.

Bes, gelê Kurd baş dizane ku di dîroka wî de çi alozî, nexweşî û belengazî hatibe serê wî, ji bê tifaqî û dubendiyê çêbûye. Dîroka wî bi wan xeletî û xiyana ve tijiye.

Dîroka dinyayê sê neteweyên barbar nas dike. Ew jî Fars, Tirk û Erebi in. Gelê Kurd îro di bin dest û piyên van her sê xwînrêj û xwînmêja de ye. Hemû mafên wî yê neteweyî, însanî (mirovatî) û demokratîkî jê hatine standin. Ji ber vê zilm û zordariya kevnare, êdî roj bi roj dost û dijminên xwe, partî û pêşengên xwe çêtir nas dike û dihebinê. Şivan û gavanên Kurdan jî êdî partî û pêşengên xwe nas dikin.

Her wekî tê zanîn mezinê hemû heywanan şêr e. Kerê carekê xwest ku, şêr ji serokatiyê bixîne û xwe bixê cihê wî. Ji bilî şêr ji hemû heywanan re xeber şand ku kombûnekê bikin. Roj û saetên civînê diyarkirin. Bi heywana jî da bawerkin ku ev kombûn bi

daxwaza şêr çêbûye. Ji mişk bigirin heta pilingan hemû dest bi dest hatine hola civînê. Hemû jî di bin çavên xwe de li şêr digerin û wî nabînin.

Ker jî bijiyên (pirç) xwe daye şekin, destêkî nalên (nal) taze li piyên xwe kiriye, çavên xwe kildaye. Bi kurtî kar û barê xwe baş kiriye. Saeta axaftinê hat û derkete singê hevalên xwe.

-Her wekî hûn dizanin şêr tu mezinahiye li me nake. Nayê nav xweşî û nexweşiyên me. Me li ber derbên dijminan naparêze. (Paş re jî dest avête methê xwe û zirta)

-Hem tu tiştên şêr ji yê me zêdetir nînin. Ew jî yekî wekî me ye. Ger ew bêje sermilên (yê) min hene, ev e bijiyên (pirç) min ciwantir in. Ger ew bawerî bi çengê (penc) xwe bê, min jî pêhn (tekme) hene. (Pehnek dudu avêtin hewa) Ew bêje nîrî (kükreme) ya min heye, ez jî dizirrim û zirra min ji bêhtir deng dide. (Du caran ziriya)

-Gelî hevalan, destê xwe bidin singê xwe û bêjin, çi tiştê şêr ji ya min zêdetir e.

Kêroşkek li sefa paşê rûniştiye. Bi çavên xwe ve hêdika girijî û keniya. Çavên ker pê ket û gote wî:

-Bîrayê delal, dê hema tu bêje çi tiştê wî ji ya min zêde ye. Kêroşka qirne dîtî

mêrxasiya şêr û ker baş dizanibû. Herdu ji nêzîk de nasdikirin. Tengayî û berfirehî dîtûbûn. Ne xwest şerma wî bîne û wî fedî bike. Bi zimankî nerm gote ker:

-Tu tiştê şêr ji yê te zêdetir nîne. Tiştê te jî ya wî zêdetir e. Ger ew zêdehî nebûna, tu bi kêrî mezinahiye dihatî.

-Çi ye ew zêdehiya min?

-Ew guhên te zêde dirêj in.

-Ger kêmasî dirêjahiya guhên min be, ez dikarim wê zêdehiyê jê bikim (bibirrim). Heywanên din jî hatin ser gotina kêroşkê û civîn belav bû. Her yek ji wan çû bingehê xwe. Ker jî hate rexê gund ser devê golê. Her du guhên xwe ji qimê de birrîn û avêtin golê.

Çend roj şûnda ordekekî pîr bi keça xwe û du neví (torun) yê wê ve çûne ser golê. Ordeka pîr ma li kêleka golê, keça wê û zarokên (têjik) xwe ketin nav avê. Qederekê di nav avê de çûn têtjika guhên kerê dîtîn. Vekêşan anîne ber dayika xwe û jê pirsîn.

-Dayê ev çi ne?

Dayika wan jî ker nas nedikir. Gote zarokên xwe:

-Bibin cem pîra xwe ew di zane çi ye.

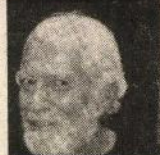
Zarokan her du guhên kerê anîne rexê golê ba pîrê û jê pirsîn:

-Pîrê ev çi ne?

-Ev guhên kerê ne.

TÎR

Musa Anter

Zimanê dê

Niha neviyekî min heye, navê wî me kiriye Bahoz. Bahozko ji niha ve bi kurdî zane lê bi Tirkî hîn nake. Carna, radyokek min a biçûk heye, ez dikim dawa wî ku bi Tirkî xeber dide lawik dibê lew lew lew. Yanî dişibîne dengê heywanan. Lê ku ez dibê lawo ka tilika xwe bide min ez bixwim. Mal û milkê wî tiliya wî ye, ew jî wê dike devê min. Gellek caran ez jê re bi Kurdî distirêrîm ma stirana min çi stiran e. Ez ne Brahîm Tatîses im, heşê min. Ez Amedê jê re dibêjim. Hema ku ez dibêrîm "lê Amedê Amedê dibê tu beyreqa Kurdan e. Ala rengîn hildaye" ew lawkê yazde mehî hundirê çavên wî dikene û ji min re bi dest û lingan diîze. Gerçî berê jî min bi qîmetê zimanê zikmakî zanibû lê vî lawikî jî profesorekî bêhtir ders da min. Qenc ez hîn bûm ku tiştê di ser zimanê diya me re tune ye.

Îsal 63 sal, ez bûme hêsîrê zimanê Tirkî. Bê çawa hêsîrekî bi namûs hesîrtiyê bi rast û rihî qebûl nake, ez jî hînî zimanê Tirkî nebûme. Erê Tirk dibê zimanê kurdî tune ye, lê ez bi ilmî dibê zimanê Tirkî tune ye Hema di van 60 salan de min pênc zimanên Tirkî hîn kirin. Di mekteba pêşî de yek, di ya navê de yek, di lîse de yek, di Unîversîtê de yek û yek jî yê ji derve. Ne kesî emir daye Tirkan, ewan zimanê xwe wiha kir. Ji ber vê yekê ez nebûm nivîskarekî qenc bi kurdî, ewan yasax kir û tirkiya wan jî ne tu gû bû evqas dehba min a îsal 60 sal bertelef çû. Ez ne xwe dipêsinînim lê ez yeqîn dikim ku îsal 60 sal bi Firensawî, İngilîzî, Almanî bi vê tebê daketima bi kêmanî ezê bibûma wek Viktor Hûgo, Goethe, Jean Jacques Rousseau û Shakespeare. Lê çi fêda ji qewlê Nabî ve bi Tirkî dibê "Öyle bir nehri muazam gibi çuş etmiyem fakat heyhat kurak sahralardan akıp geçmişem." Yanî ez wek çemekî mezin im mesele wek Dicle û Firat im lê çi fêde ez di çolan re derbas dibim, kes ji min fêde nabîne.

Tirkîyê jî ez kirim wek Dicle û Firat. Ji Kurdistanê derketim û ez ketim çolên Ereban ên xerab cih û bê fêde.

Ji ber vê yekê îşê min zor e, fikra min û mêjiyê min Kurd e. Lê ez mecbûr dibim bi Tirkî binivîsinim. Ji ber vê yekê ez dibêrîm îşê min zor e. Nivîsê min giş tercume ne. tercumê tu carî nabin wek eslê xwe. Ji ber vê yekê fileh û misilman dibê Quran û Incîl nayên tercume kirin. Ku bîn tercume kirin wê cewherê wan winda bibe. Gerçî sebebên din jî ji vî hawî re hene, hema ezê jî vê qebûl bikim. Ev nivîsandinên min ên bi tirkî ku rij in, bê tewaş in ji ber vê yekê ye; ez bi kurdî difikirim û bi tirkî dinivîsim. Çiqasî ecêb û zilm e. Ma kesî dîtiye ku nivîskarekî Alman bi fransewî şaheseran binivîse, yan jî yekî Îtalyan bi yewnanî? Kî bêje nebêje wek min 60 salî di nav vî agirî de nemaye. Ez zanim bê ev çi agir e û zilm e!

Ker piştî guhên xwe birrî ji kerîniyê jî ket. Êdî keran jî ew ne kirin nav xwe.

-Başê di nav ava golê da çi dikin?

Pîrê serpehatiya ker, şêr û kombûnê jî serî de ji neviyên xwe re got.

Neviyekî wê jê pirsî.

-Piştî ker guhên xwe birrî, heywanan ew kirin mezinê xwe an na?

-Bihêle mezinahiya heywanan, piştî guhên xwe birrî ji kerîniyê jî ket. Êdî keran jî ew ne kirin nav xwe.

Kurên xelkê li navça Asyayê li biratî û pismamiya Tacîk, Ozbek, Qazak û Tataran digerin. Hin jî lê digerin ku ev himê ku bi xwîna hezaran şehîd hatiye avêtin, hin bera bikin. Partiyên gelê Kurd hene. Hem ev partiyên ha bi şanahî (hêsanî) çênebûne. Ev qonax (merhale) ne ya bê tifaqî û dubendiyê ye.

Behzad Berçelantî

Hevpeyvînek bi rojnamevanê Riya Teze Prîskê Mihoyî re (2)

'Ji bo serxwebûn û azadiyê, pêşmerge bi çeka xwe û rojnamevan bi pênuşa xwe!'

● Em ji rewşa gelê me ku tê de dijiya gellekî dûr bûn. Me riya serxwebûn û azadiyê nedîtibû. Piştî dehan salan, cara yekemîn e di dîroka gelê me de, em riya serxwebûnê nas dikin û di wê riyê de dimeşin. Niha çî li Kurdistanê çêdibe em pê dihîsin, ev ji bo me ne tiştêkî hindik e.

● Rojnameyên me, rojnamevanên me, kovar û weşanên me pîr bûne. Ji lewre divê rewşa wan ne weke ya berê be, berê girtî bûn, girîng e êdî xwe vekin, rastiya gel, mêla gel, berxwedana gel... û têkoşîna gel binine ber çavan. Eger ev tune be, wer ji xwe re texmîn bike rojnamegeriya Kurdî miriye.

Riya Teze bi çî awayî dihate organîzekirin, çend rojnamevan tê de dixebitîn, nûçevanên we çend bûn... çavkanî û jêderên agahî û nûçeyên we çî bûn? Ji kema xwe re hûn dikarin bersiva van pirsan bidin?

-Di Riya Teze de çar beş hebûn. Beşê jiyana partiyê, beşê wêje û edebiyatê, beşê çandê û tîkiliyan, beşê ekonomîkî, her wisa beşê propagandê jî hebû. Her beşekî berpirsiyarekî wê hebû, ji bilî wan jî nivîskarên rojnameyê fermî hebûn. Wan bi berdewamî nivîs ji bo Riya Teze dinivîsîn. Seroketîya rojnameyê jî sê kesan saz dibû: Redaktor, (sernivîsar) cîgirê sernivîsar û katibê Cabdar. Hew jî wênekêş û kameraman hebûn. Tenê heşt (8) kes jî bo nivîsan di rojnameyê de dixebitîn. Wisa jî xebatkarên din hebûn, ku li ser dakîlo û montajê kar dikirin.

Çapxane bi taybetî ji bo rojnameya Riya Teze bû?

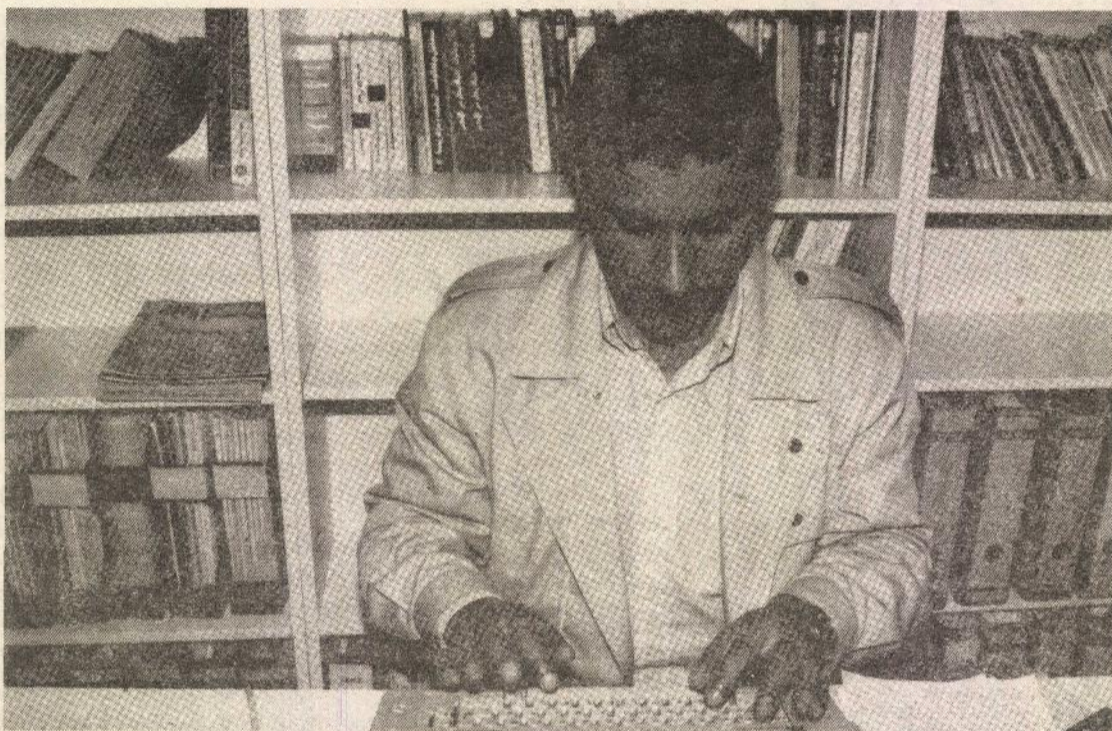
-Na, çapxaneya Partiya Komonîst a Ermenîstanê bû. Hemû rojname û kovarên ku derdiketin di wê çapxaneyê de çap dibûn.

Bi kurtî ez bibêjim rojnamevan û xebatkarên din ên teknîkî ku di rojnameyê de kar dikirin, di navbera 14-15 kesan de bûn.

We li ser nûçevanên pirsî. Nûçevanên me yên taybetî tunebûn. Me ji çavkaniyên dewletê nûçe û agahî distandin, bi taybetî jî Ajansa TASS ê ya lape mezin. Van çavkaniyan jî li gora siyaseta Sovyetê nûçe belav dikirin, wê çî fêdeya wan li me hebe! Di vî warî de rojnameya me gellekî teng û bê jêder ma. Dema ku me hinek tiştên ku fêdeya me tê de hebû bi dest xwe ve dihanî, me nikaribû serbest di rojnameyê de çap bikira, ji ber ku nivîsên me di bin qelema dewletê re derbas dibûn.

Ango em dikarin bibêjin haya we ji pêşveçûnên ku li Kurdistanê çêdibûn tune bû?

-Rast e, me nizanibû li Kurdistanê çî diqewime, çî dibe, çî nabe. Belê, me dizanî welatê me Kurdistan e, em jî Kurd in, lê hema ev bes bûn?! Bê gu-

Rojnamevan Prîskê Mihoyî

man na!

Em ji rewşa gelê me ku tê de dijiya gelekî dûr bûn. Me riya serxwebûn û azadiyê nedîtibû.

Piştî dehan salan, cara yekemîn e di dîroka gelê me de, em riya serxwebûnê nas dikin û di wê riyê de dimeşin. Niha çî li Kurdistanê çêdibe em pê dihîsin, ev ji bo me ne tiştêkî hindik e.

Demekê berê me dibihîst ku li Bakûrê Kurdistanê tevgerêke şoreşgerî ji bo rizgarkirina Kurdistanê derketiye. Dewleta Tirk ew hêz weke hêzeke terorîst didan diyarkirin. Lê hema di vî dawiyê de guhertinek bingehîn kete nava weşanên Sovyeta berê jî. Me li vî dawiyê rastî derxiste meydanê ku ew hêz ne terorîst in û ne jî dixwazin Tirkîyê perçe bikin. Partiya Karkerên Kurdistan rastiya xwe bi me da naskirin, ku ew Partiya serxwebûn û azadiya Kurdistanê ye.

Hûn rojnamegeriya Kurdî di dema niha de çawa dinirxînin?

-Ez dixwazim ji Sovyetê ve destpêbikim. Weke min li jor jî da diyarkirin, rojnamegeriya Kurdî li Yekîtiya Sovyetê ya berê, li gora armancên dewleta Sovyetê birêve diçû. Ango rojnamegeriyeke girêdayî bû, ne

serbixwe bû. Ez dikarim bibêjim rojnamegeriyeke burokrat bû, îro ew tişt jî nema, her wiha li derveyî Sovyetê jî ewqasî rojnamegerî pêşve neçûye, ji lewre ez dibêjim divê rojnamegeriya Kurdî ji nuh ve ava bibe.

Rojnameyên me, rojnamevanên me, kovar û weşanên me pîr bûne. Ji lewre divê rewşa wan ne weke ya berê be, berê girtî bûn, girîng e êdî xwe vekin, rastiya gel, mêla gel, berxwedana gel... û têkoşîna gel binine ber çavan. Eger ev tune be, wer ji xwe re texmîn bike rojnamegeriya Kurdî miriye.

Di nêrîna min de pêwîst e rojnamevan bibe weke pêşmergeyekî. Çawa pêşmerge bi çeka xwe ji bo serxwebûn û azadiyê şer dike, divê rojnamevan jî bi qelema xwe bibe şervanekî azadiyê. Rojnamegeriya burokratik bi me negerek e, ev e me got em li Sovyetê bi çî awayî bûn, me tu fêde dît? Na, ji bilî zirarê me tu fêde nedît.

-Ez dibêjim, gerek e rojnamevan bi gel re derbasî nava mirinê bibe, bi çavên xwe êş û derdê gel bibîne, nalîna gel bizanibe û gav bi gav bi gel re bimeşe, wisa dikare bibe rojnamevanê gel, ji xeynî vî ni-

kare tiştêkî bike, her wiha nikare bibêje ez rojnamevanekî Kurd im, mafê wî tune ye.

Niha mirov dikare li ser gelek tiştan binivîse, materyal gelek in. Ne wek li cem me li Sovyetê, li wir em mecbûr dikirin ku em li gora plana wan binivîsin. Digotin hûn mecbûr in li ser Kolxozê binivîsin, belkî dilê min dixwaze ez li ser berxwedana gelê xwe binivîsim, nedihîştin, em girêda bûn.

Ji bo vî yekê ez dibêjim heya ku em ji dil bibin rojnamevanên gel divê bi dil bi gel re bin.

Piştî hilweşandina Sosyalîzma Reel, rewşa Kurdên li Yekîtiya Sovyetê ya berê çawa ye, guhertinan hikariya xwe li wan jî kir?

-Bê guman wan guhertinan li Kurdan jî tesîra xwe kir. Kurdên li Yekîtiya Sovyetê ku perçekî gelê Kurd in, tenê serbestiya xwe ya fîzîkî bi dest xwe ve anîbûn, Kurdîtiya wan ewqasî ne xwîrt bû. Lê belê, çand, ziman û wêjeya xwe parastin û hinekî jî pêşve birin.

Em dikarin hilweşandina Sovyetê ji du aliyên ve binirxînin: Yekemîn; ji bo Kurdên li Sovyetê ev guhertin ne baş hat. Hemû gelên li wê derê di-man ku xwedî ax bûn, doza serbestiya xwe kirin, di vî

rewşê de gelên hejmara wan hindik perîşan bûn, ji wan gelan yek jî Kurd in.

Niha Kurd di neh (9) komarên Yekîtiya Sovyetê (ye berê) de dijîn, mafê wan li tu deran jî nîne. Bi vî awayî hilweşandina Sovyetê ji bo Kurdan negatîv hat.

Ya duyemîn; hilweşandina Sovyetê ji bo pîrsa Kurd û Kurdistanê deriyekî nuh û baş vekir. Berê Sovyetê tu caran jî bo pîrsa Kurdan gaveke baş ne avêtiye, her tenê bi dilovanî lê nihêriye. Ne tenê ev, dostaniya dewletên dagîrkerê Kurdistanê jî kiriye. Gelo, çima ketina Sovyetê ji bo Kurdan baş bû? Ketina Sovyetê, hişt ku guhertinek li dinyayê çêbibe. Ji bo nimûne, dema ku Sovyet hebû, hemû dewletên emperyalîst bi tevayî hêza xwe alîkariya Tirkîyê dikirin, ji bo ku bibe hêzeke xwîrt di rûyê Sovyetê de, li Rojhilata Navîn.

Lê piştî ketina Sovyetê û hilanîna Warsa (Varşova), ew alîkariya ji bo Tirkîyê nema tê tu maneyê. Ev ji bo têkoşîna gelê me fersendeke nuh e.

Pîrsa bingehîn ev e; bê Kurdistanê serbixwe û aza tu caran çare ji me re nayên dîtin. Ji lew re divê berî her tiştî em xwe bigihînin vî armancê, ne Sovyet, ne Ewropa û ne jî tu dewletên din, nikarin me ji vî rewşê xelas bikin, girîng e em xwe bi dil û can bi vî armancê ve girêbidin.

Li dawiyê em ji bo vî hevpeyvînekê gellekî spasdar in. Hêvîdar in ku di dema pêş de em nivîs û berhemên we di rojnameya Welat de bibînin.

-Ez jî we spas dikim ku we ev mecala ji min re vekir ji bo ku hinekî li ser rewşa Riya Teze û rewşa Kurdên Sovyeta berê biaxifim. Ji niha û bi şûn ve ez xwe mîna nivîskar û rojnamevanekî rojnameya Welat dibînim. Ezê bi hemû derfet û îmkanên xwe rêhevaltiya Welat bikim.

Serkevtina we di xebatê de daxwaza min e, her hebin ji bo serxwebûn û azadiya welat...

Hevpeyvîn: Dilbixwîn

J i e d e b i y a t a d i n y a y ê

Wolfgang Von Goethe

Çilkezi Keskin

Goethe, sala 1749 an hate dinê. Mamosteyê wî yê ewil bavê wî bû. Li ber destê bavê xwe seyên (dersên) latîni, îtalyani, yewnanî, fransewî û îbrani (cihûkî) xwend. Di zarokiya xwe de berhemên klasîk ên yewnanî xwendin û dersên resimê standin. Wê demê gellek di bin hikariya (tesîra) çirokên Almanan yê gelêrî de ma. Piştî van dersên pirralî Goethe bi daxwaza bavê xwe dest bi perwerdeya hiqûqê kir, ji aliyê din ve jî dersên wêjeyê (edebiyat) taqîp dikirin.

Goethe bi nêrîn û dîtineke pirralî û hewldaneke mezin xwestiye ku di her warê ilm û huner de bibe xwedî zanîn û xwedî gotin. Goethe di warê fêrbûna ilm de çalakîyên (faaliyet) xwe pirr fireh domandine û bi ser ketiye, gihîştîye armanca xwe. Berhemên ku Goethe afirandine jî wek wî pirralî ne.

Di gellek şax û babetî de nivîsiye û xebitiye. Goethe helbest, roman, destan, şano (tiyatroy), nivîsên ceribandîne nivîsîne, berhemên wî yê zan-

● Goethe bi nêrîn û dîtineke pirralî û hewldaneke mezin xwestiye ku di her warê ilm û huner de bibe xwedî zanîn û xwedî gotin. Goethe di warê fêrbûna ilm de çalakîyên (faaliyet) xwe pirr fireh domandine û bi ser ketiye, gihîştîye armanca xwe. Berhemên ku Goethe afirandine jî wek wî pirralî ne.

nistî jî, di derbarê botanîk (rehiknast), jeolojî (erdnast) û anatomî de hene. Hinek berhemên wî bi navên xwe ev in: Şîr û heqîqet, Geşta li Îtalya, Dîwana Rojhilat-Rojava, Salên şagirtîyê hoste Wilhelm, Gotz von Berlichingen ê dest hesin.

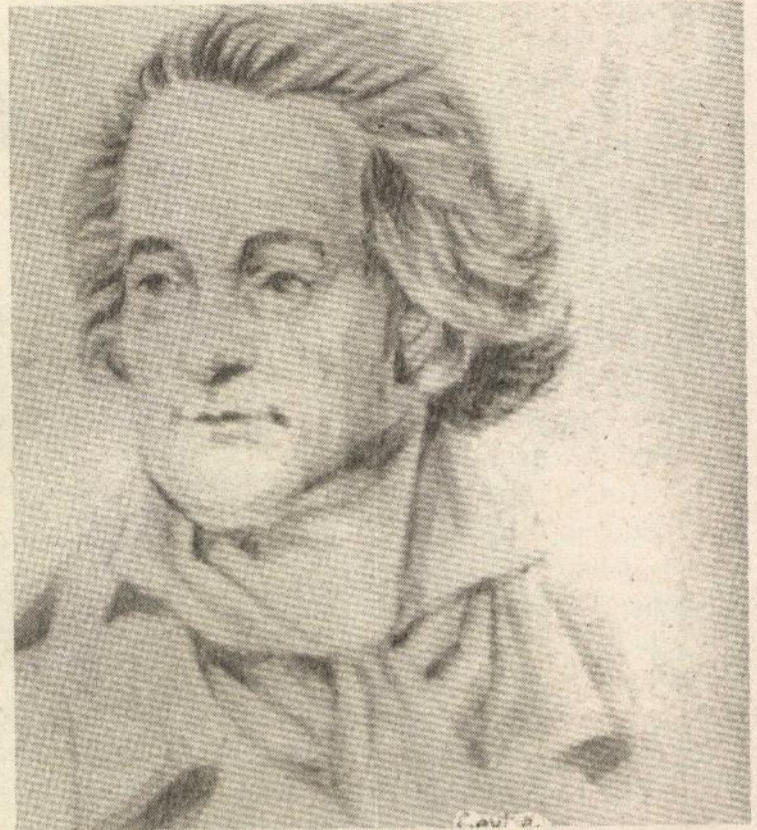
Taybetiya ku navê Goethe xistiye nav edebiyatê awayê nivîsîna wî ye. Goethe bi awayê nivîsîna jîni nivîsiye. Yanî bi şeweyekî pirr bi wate (mane) rastiye di warê hunermendî de anîye ziman. Di wêjeya Almanî de klasîsîzm bi Goethe re dest pê kiriye.

Di berhemên Goethe de dewlemendiya hest, şewq û dilgermî, azwerî (tutku), hezkirina xwezayê û zarokan, baweriya dîni ya panteîst (Dîtna felsefî ya ku xwedê û kafnatê bi hev ve girêdide û wan

yek dihesibîne), rexnegirî li dijî sazîyên civakî, wek taybetiyên xweser (karakteristik) derdikevin meydanê û xwe didin xwiyakirin. Di huner û edebiyata Goethe de mirovên çalak û aktîf û yê xwedî hewl cihekî pirr girîng digirin.

Di dema cenga Fransa-Almanya ya 1770 an de, ji ber ku Goethe helbestên ji bo cengê nenivîsiye rexne lê hatine girtin. Wî jî li hember van rexneyan ev bersiva jêrî daye: "Ez nikarim li ser hestê ku di jiyana min de cih nagire helbestan binivîsim. Ez nikarim ji Fransîzan nefret bikim, ji ber ku ez deyndarê çanda (kultura) wan im."

Çend gotinên Goethe: "Tu dewlet heta dawiyê li hember rewşêke bi mebesta xweparastîne hatiye sazîkirin û çek-

Wolfgang Von Goethe (1749-1832)

darkirin nikare xwe bigire." "Hebûn wezîfeyek e, te divê bila kêliyêk be." "Jiyan berxwedan e." "Dema li xwe ewle bibî tê bizanibî bijî."

Di dawiyê de tiştê herî girîng = Ber bi pêş ve!" Wolfgang Von Goethe du-sê roj piştî temamkirina berhema xwe Faust, di 1832 an de çû ser xweşiya xwe.

Gelek leyistin li gund û bajarên hene û her nayêne hejmartin. Awaza leyistinê kurt e têksta wê jî kurt e, carna dirêj e. Ew jî li ser naveroka leyistinê dimîne. Naveroka wê bê sînor e, bi ken û henekan tete stiranin.

Ev babet (mewzû) li nik zarok û mezinan hêja ye, hê jî maye û winda nebûye. Lê bi derketina "vîdyo û data" piçekî kêmtir bûye û cihê mixabinê ye ku îro em kêmpê pête pê didin!..

Naveroka leyistinê digel stiraninê bûye pênasa 'leyistinê' û hemû ji bo kêf, xweşî henek û leyistinê û bi taybetî li demên vala. Karekî baş e, ger leyistikên me bi bîngê û zanistî bêne parastin, wisa weke film, vîdyo, kasêt, pirtûk, kovar û hwd.

Nimûne

Wekî min got û hûn dizanin ku nimûne mişe (gellek li hejmartinê) ne û her ne weke hev in, êdî li kêmahiyê nenêrin! Digel vê jî li nimûneyên ku min ji xwendevanan re berhev kirine belkî ne hêja û girîng in, lê belê ji bo tégihîştinê (famkirin) ne...

1-Hebê û Lebê, ji zaxoka Behdînan

Kur: Hebê û lebê

Keç: Jarê Hebê

Kur: Mestir ne bê

Keç: De b'la we bê

Kur: Her hinde bê

Keç: Bo me û te bê

Kur: Îsal bû çend?

Keç: Îsal bû yek

Kur: Yekî me û her yê Xuda

Hebê û lebê

Folklor Botani (12)

Stiranên leyistinê

Keç: Jarê Hebê

Kur: Îsal bû çend?

Keç: Îsal bû du

Kur: Duyê me û duyê hejar

Yekî me û her yê xuda

Hebê û lebê

Keç: Jarê Hebê

Kur: Îsal bû çend?

Keç: Îsal bû sê

Kur: Siyê me û siyê Bihar

Duyê me û duyê hejar

Yekî me û her yê xuda

Hebê û lebê

Keç: Jarê Hebê

Kur: Îsal bû çend?

Keç: Îsal bû çar

Kur: Çarê me û çarê Hawar

Siyê me û siyê Bihar

Duyê me û duwe Hejar

Yekî me û her yê xuda

Hebê û lebê

Keç: Jarê Hebê

Kur: Îsal bû çend?

Keç: Îsal bû pênc

Pêncê me û pêncê Nazdar

Çarê me û çarê Hawar

Siyê me û siyê Bihar

Duyê me û duwe Hejar

Yekî me û her yê xuda

Hebê û lebê

Keç: Jarê Hebê

Kur: Mestir ne bê

Keç: De b'la we bê

Kur: Her hinde bê

Keç: Bo me û te bê

2- Hawara me, Girkê Emo

Kesê 1: Hawara me bidêne

Alla, M'hemed selêne

Selêne ma pirtêne

Kesê 2: Pirtêne tîlewani

Tîlewani cigcig e

Cigcig e wey malig e

Kesê 1: Çin çin

Çewa çin

Sûret derbet leka çin

Kesê 2: Çiklêten Yasîni ne

Helawa te'bîrî ne

Sirmê ewraha

û hwd...

Beşîr Botanî

Kovareke nuh

Roja 1'ê Gulanê 1992, Partiya Azadiya Kurdistan- PAK (Rêxistina Ewrûpa), hejmara yekemîn ji kovara xwe SERHILDAN derxist. Kovar; bi kurdî (zaravayê Soranî) ye. 58 rûpel in, her çu bergiyên wê rengîn in. Naveroke wê giranî daye pirsra siyasî li Kurdistanê, têkçûna siyaseta otonomizmê li başûrê Kurdistanê... şoreşa serxwebûn û azadiya Kurdistanê li Bakûrê welat. Her wisa ji hinde wêneyên karîkator û hevpeyvînek bi hozanvan Ehmed Dilzar re û gelek nivîsên cûrbecûr weşandiye. Em bi navê xebatkarên rojnameya **Welat** serkevtinê ji "**Serhildan**" ê re daxwaz dikin, pîroz bel Tevî silavên şoreşgerî

PÊNÛS

Amed Tigrîs

Rojo

Heta 10-15 sal berî niha, ji derî çend polîtîkvan û ronakbîrên Ewrûpiyan kêman kurdan nas dikir. Dema Kurdekî bigota "ez Kurd im" xelkê Ewrûpî matmayî diman û carna dipirsîn: "Kurd li ku dijîn, li Afrîka na ji li Amerîka latîni?"

Lê, îro li seran serê Ewrûpayê rewş hatiye guhertin. Di van çend salên dawî de, ew bûyerên mezin û girîng ku li Başûr û Bakûrê Kurdistanê pêk hatin û hîn ji tînan, tesîreke mezin li Ewrûpayîyan kir û dîke. Yên ku dengên bûyer û kirînan li welêt digihînin Ewrûpa dîsa Kurd bi xwe ne. Îro li hemû Ewrûpa 800.000 zêdetir Kurd hene. Ev hejmareke gellek mezin e. Hejmara Kurdên li Ewrûpa ji çend dewletên Ewrûpî pirtir e. Ev civata Kurdan a li Ewrûpa, bi hemû kil û kêmasiyên xwe ve civateke, bi hejmar, dînamîk û bi rêxistinî ye. Civata Kurdan a li Ewrûpê, di eynî demê de olana (yankiya) bûyerên li Kurdistanê, li hemû Ewrûpa belav dîke. Ew tesîr li ser çapemenî, polîtîkvan, raya giştî û hikûmetên Ewrûpê dîke. Ya herî girîng êdî xebata Kurdan li Ewrûpa di nav xelkê de bîngehê xwe davêje û reh dide. Ez dixwazim di vî warî de minakeke biçûk bidim.

Şagirtêkî (telebeyekê) min heye. Navê wî Rojo ye. Ew li Stockholmê diçe sinifa pêncan. Bavê Rojo Kurd e û diya wî jî Swêdî ye. Du hefte berê, Rojo ji min re got: "Divê tu hinek alîkariya min bikî, ez dê di sinifa xwe de li ser Kurdan agahdarî bidime hevalên xwe yên sinifê."

Rast e, li Swêdê zarokên biyaniyan salê carek an du car li ser welat û kultura xwe agahdarî didin hevalên xwe yên sinifê. Em çûn sinifa Rojo. Sinif tije bû. Mamostayê cihê xwe da Rojo. Rojo berî nexşeya (xerîta) Kurdistanê ya mezin bi texte daleqand. Kaseta Kurdî jî kire teyibê. Rojoyê me dest pê kir, Kurdistan li ku ye. Çend km2 ye. Çend milyon Kurd hene. Kurd di nav kîjan dewletan de hatine perçe kirin. Zimanê wan çawa ye. Ji wan re bi kurdî got (rojbaş). Ji yekê heta dehan jimart. Alfabeja Kurdî li sinifê belav kir... Rojo dom dikir:

"Ez par çûm Kurdistanê, welatê bavê xwe. Welatê bavê min nêzî çiyayê Agiriyê ye. Agirî pirr bilind e. Havîn bû, lê hîn serê wî bi berf û mij bû. Ez çûm gund. Gelek xweş bû..."

Li Ewrûpê bi sedan, bi hezaran Rojo hene. Beyanî (sibehê) Rojo mezin dibin. Hevalên Rojo jî mezin dibin. Ew dibin mezinên welatê xwe.

Li Qazakistanê kovara 'Kurd'

Hejmara kovarên Kurd yeke din ji zêde bû. Ev kovara Kurd li paytextê Komara Qazakistanê Alma-Ata hejmara xwe ya yekemîn bi zimanê kurdî û rûsî weşand. Wek redaksiyona kovarê di pêşgotina ji bo xwendevanan de dinivîse, gelê Kurd herdem rûmeta xwendin û nivîsînê girtiye, lê zordariya ji hêla dijmin û neyaran ve rê li ber girtiye, nehiştiye ew li gorî daxwazên xwe çand, dîrok û zimanê xwe pêş ve bibe. Çendî derfet tunebûn jî, lê ronakbîrên gelê me yên bi nav û deng xezîneya çanda cihanê bi afirandinên xwe ve dane xemilandin.

Îro gelê Kurd hişyar bû ye, ew ne tenê ji bo serxwebûn û azadiyê şer dîke, herwiha ji bo pêşvebirina çanda gelêrî jî têkoşîneke girîng dimêşîne.

Armanca Kovara "Kurd" çi ye? Bersiva vê pirsê em di rûpelê kovarê, yên pêşin de dixwînin. Berpirsiyarên vê weşanê karekî bi rûmet û serfiraz danîne pêşiya xwe. Ew armanca vê kovara nuh, di ronîkirina gellek pirsên dîrok, ziman, wêje, tore û çanda gelê Kurd de dibînin. Bi vê yekê re kovar li ser pêwendiyên tevî kovar û rojnameyên kurdî yên di welat de û derveyî welat radiweste û dixwaze danûsitenîninê hêja û pêwîst çêbike di navbera Kurdên Yekitiya Sovyet a berê û rêxistinên Kurd yên li welatên Ewrûpa de.

Di vê hejmara kovara "Kurd" de, gelek gotar, lêkolîn û nûçeyên cihê, cihê yên ku li ser çand, dîrok û zimanê kurdî ne hene. Prof. Kinyaze İbrahîm li ser jiyana û karîna rewşenbîrêkî Kurd ê bi nav û deng Wezîrê Nadîrî dinivîse. Xwendevanên kovarê jî vê gotarê gellek pirsên wisa re dibînin nas, ku bi jiyana vî mirovî re girêdayine. Wezîrê Nadîrî di sala 1930 an de ketiye nava karê pêşxistina wêje ya kurdî li Ermenîstanê. Ew di dema xwe de li zanîngeha amadekirina mamosteyan de ya li Rewanê dersên zimanê kurdî daye. Piştî wê ew çend salan li navçeyên Ermenîstanê dibe berpirsiyarê xwendina gel. Ji bilî vî karê pêwîst Wezîrê Nadîrî di nava wêjeya kurdî de zanebûnên xwe kûr dîke, li ber destê zimanzaneyê di cihanê de bi nav û deng Hiraçiya Açaryan, li ser afirandinên helbestvanê mezin Meleyê Cizîrî xebata doktrîyê amade dîke. Wezîrê gellek ziman zanibû. Ew gellekî baş bi zimanê Ermenî, Tirkî, Azerbeycanî, Rûsî, Farsi û Fransî dizanibû. Bi şewra mamostayê xwe Wezîrê Nadîrî di fakulteya Rojhilataniyê ya zanîngeha Rewanê de dersên zimanê Farsi dida xwendekaran.

Rojnameya 'Kurdistan'

Weke tê zanîn êdî nêzîkî salekê ye, ku li paytexta Komara Qazakistanê Alma-Ata, rojnameya Kurdistan bi zimanê Rûsî diweşe.

Heya niha heft hejmarên vê rojnameyê derketine. Weke hejmarên xwe yên berê di van hejmarên dawiyê de jî gelek gotar û nûçeyên cûrbecûr li ser Tevgera Rizgariya Neteweya Kurdistan, bîr û baweriyên Partiya Karkerên Kurdistan- PKK di derheqê serxwebûn û azadiya Kurdistanê de, anîne nivîsarê.

Navnîşana xwestinê : Kazaksqaya Respublika G. Alma-Ata, 35 8 Mikrorayon, 56, Kom. 301

Navnîşana xwestinê: 480100, g. Alma-Ata, Pr. Lenîna, 13. Kovara Kurd

Di vê kovarê de ji bilî Kinyaze İbrahîm, Eskerê Boyîk, Babalyê Keleş, Pîrîskê Mihoyî, İbrahîm Mehmût, Temûrê Xelîl, Dr. Çerkezê Reş, Prof. Şekroyê Xudo, Prof. Maksîmê Xemoyî û Prof. Celîlê Celîl li ser pirsên cihê-cihê gotar û lêkolîn nivîsî ne. Gelek wêneya kovar xemilandine.

Kovara Kurd weşana Yekitiya Kurda ya "Yekbûn" e. Navnîşana wê di qapax de ye.

Bi navê xebatkarên rojnameya Welat em serkevtinê ji Kurdistan re dixwazin û hêvîdar in ku bikaribe roleke gelekî girîng di nav Kurdên Sovyeta berê de, ji bo hişyarbûna neteweyî û dannasîna çand, tore û dîroka gelê Kurd pêk bîne.

Kesên ku bixwazin pêwendî bi rojnameya Kurdistan re çêbikin, dikarin bi vê navnîşana jorîn re têkevin têkiliyê.

ELÎ HERÎRÎ

FEQÊ TEYRAN

MELAYÊ CIZÎRÎ

QENATÊ KURDO

EHMEDÊ XANÎ

CELADET BEDIR - XAN

E. Xanî ramanwêrekî mezin û filozofekî dûrbîn e. Ew pêşerojê dibîne û pêşerojê dirame (difikire). Hozanê mezin bi hestekî netewî li zimanê Kurdî xwedî derket û ji bo pêşvebirina wî ket nav hewldanên mezin; çalakîyên giranbuha nîşan da. Ew mîna hinekan li pey nasnameyêke îlmî ya erzan negeriya û bi pey nav û deng neket. Bêguman wî ji dikaribû bi Erebi an bi Farişî binivîsiya û di riyekî kurt de bighîştava nav û deng Heta wî ji dikaribû Mem û Zîn ji van zimanan bi yekî binivîsiya û ev destana Kurd ji biyanîyan re bikira mal; lê E. Xanî ev yek nekir û li pey tiştên erzan bazneda. E. Xanî berjewendiyên gelê Kurd û Kurdîstanê di ser hemû tiştî re dît; bi tekoşîn û ramanên xwe ji bo avakirina dewleteke netewî a Kurd xebitî. Helbestvanê nemir di beşê "Sebebê Nivîsîna Pirtûkê Bi zarê Kurdî" de ewha dibêje:

Xanî ji kemalê bê kemalî
Meydana kemalê dîtî xalî
Yanî ne ji qabil û xebîrî
Belkî bi teesîb û eşîrî
Hasil: Ji înad, eger ji bêdad
Ev bidete kir xîlafê mudat
Safî şemîran vexwarî durdî
Manendê durê lîsanê Kurdî
Înaye nîzam û întizamê
Kêşaye cefa ji boyê amê
Da xelq nebejin ku Ekrad
Bê merîfet in, bê esl û binyad
Enwae mîlet xwedan kîtêb in
Kurmanc tenê di bê hesêb in

Hem ehlê nezer nebên ku "Kurmanc"

Işqê nekirin ji bo xwe amanc (15)

Dema ku mirov van rêzan dixwîne, mirov dibêje qey ku E. Xanî hê ji 300 sal berê de roja îroyîn dibîne û li ser diaxife. Ma bi rastî ji dijminên gelê Kurd nabêjin "Kurd bê dîrok, bê merîfet, bê esil (nîjad) û bê binyad (bingeh) in. Dîsa ew nabêjin Kurdan xebatên îlmî ji xwe re nekirine kar û heya niha bi zimanê Kurdî tu xebatên edebî û zanistî nehatine kirin. Ma gelo ev rîya ku E. Xanî vekir bi salan xitimî nema û Kurdan bi zimanê xwe binivîsiya, dê îro rewşa me ewha bûya? Bêguman na!

E.Xanî û zimanê Kurdî

Du hemanên girîg ên netewbûnê hene: Yek, ziman û yek ji axa (erda) ku mirov li ser dijî. Ziman navgîna axaftin û li hev kirinê ye. Axa ku mirov li ser dijî welat e. Endamên netewekî zimanekî diaxifin ku ji viya re zimanê zikmakî tê gotin. Zimanê zikmakî zimanê de ye û bingeha çanda netewî li ser wî ava dibe. Ango ziman û çand ketine hundirê hev; ji hev nayên qetandin û cudakirin. Ev herû heman wisa di hundirê hev de ne ku ji hev cihêkirina wan pîr dijwar e. Herwi-

ha ziman û raman ji bi hev re girêdayî ne; mirov bi zimanê zikmakî dirame.

Îro li dinê, di şûna zimanê Îngilîzê de peyva "Çanda Îngilîz", di şûna zimanê Fransî de peyva "Çanda Fransî", di şûna zimanê Almanî de ji peyva "Çanda Almanî" tê bikaranîn. Ev ji bo zimanên din ji ewha ye. Lewra gava ku mirov zimanê netewekî fêr dibe, herweha mirov awayê jiyana wê netewê ji hîn dibe û di dermafê jiyana wî de ji dibe xwedî agahdarî. Bi vî awayî di ciyê zimanê Kurdî de, em dikarin peyva "Çanda Kurdî" bikarbin.

Netewekî ku li zimanê xwe xwedî dernekeve nikare hebûna xwe biparêze. Hebûna netewî bi ziman û çanda netewî tê parastin û bi van ve girêdayî ye. Di dîrokê de ew gel û netewên ku li zimanê xwe xwedî derneketine, ji hev tarûmar bûne; ji "sehna" tarîxê vekîşiyane û ji aliyên ji wan bi hêztir ve hatine bişaftin.

Ziman bi çi tê parastin û bi çi awayî pêşve diçe? Ziman bi axaftinê tê parastin û bi nivîsinê pêşve diçe. Zimanekî ku pê neyê axaftin, di jiyana rojane de neyê bikaranîn û

AZADÎ

Abdurahman Durre

Cejn û Eyd

Şaîrekî Kurdan, li ser eydiyê wiha gotiye:
Gerçî îro eyd lêkî, cergê min ateş ketê
Dil, tehemul naketin seyr a riyadê cenetê
Min hebîb windaye weyla ketme pêta firqetê
Ez xerîb im, ez xerîb im, ez xerîb im, ez xerîb

Yanê dibêje: Herçiqas ku îro eyd e jî, lê kezeba min agir ketiyê, dilê min tehemula geşt û seyra baxê bihiştê jî nake, lewra yara min wînda ye, ji min dûr bûye, ji ber wê ez ketime nav pêt û agir, ji hevqetandin û durtîyê. Ez xerîb im... xerîb im, xerîb. Weyla li min bê kes û bê warê, bê cih û bê warê.

Bi rastî jî ku mirov ji yar û warê xwe dûr be, cejn û eyd li mirov dibe weke cehenem.

Bi çiya û ber û warê te me sond û qesem e
Ku ne warê te be dinya li me zindan û xem e
Xerîb im bê xwedî mame, ku bê war û welat im ez
Keîb im dil kul û jan e, qulingê rojhilat im ez
Serî çîle ji derda me, melê bê laçik û şaş im
Ku hê dilê ne merda me, dinalim, Kewrûbat im ez
Bi vê cejnê çikim seyda, divêm cejna serefrazî
Ku lê yara welat mey da, bi ferman û berat im ez
Xwendevanên hêja:

Ez li ser navê xwe û Rojnameya Welat cejna we pîroz dikim, hêvidar im ku em di cejn û Newroza serefrazî û azadî de bi hevdu re dilxweş û dilşa bin, pîroz û aza bin,

Qibla me ye Sipan û Bilêcan û Şerefîn,
Nemrût Erefat e
Ke'ba me ye, Şengal û Cîlo, Cûdî û Hemrîn,
zembem ku Firat e
Zozanê welatê me hemî Quds û Herem tê,
Pîroz heye herder
Dermanê dilê rişê me her qît û kelem jê,
melhem heye ku l'ser
Wesyet li we be hûn me li axa wî hîfinin,
bimrim li çi erdî

Helbestê Cegerxwîn û Mem û Zînê bixwînin,
telqînê bi kurdî

Belê xwendevanên delal hêvî û rica min ji hemû gelê Kurd ev e ku, piştî mirinê jî em hev ji bîr nekin.

Welat, qibla dil û can e ezel da min berî dayê
Xebat lê dîn û îman e, tebat, bê wî li dil nayê

Li ser şopa Ehmedê Xanî

Felat Dilgeş

endamê netewekî wî wek zimanê xwe yê zikmakî nizanibin û lê xwedî dernekevin hebûna wî zimanê dikeve xeterê. Ew ziman çiqas bi hêz dibe bila bibe kû pê nehat axaftin û nivîsin nikare hebûna xwe bidomîne. Ziman bi axaftinê jiyana xwe didomîne, ybi nivîsinê geş diibe, xweş dibe û formekî edebî û zanistî distîne. Lê ziman bi tenê bi nivîsinê jî ji mirinê rizgar nabe. Zimanên jîndar, di nav qategoriya ew zimanên ku bi wan tî axaftin û niha ji alî gel an netewekî ve tî bikaranîn de cîh distînin. Dibe ku zimanê gelekî di demekî de pê hatibe nivîsin û pêşve çûbe, lê ew ziman dema ku ji jiyana rojane derket kor dibe.

Zimanî Kurdî zimanekî dewlemend e. E.Xanî û pisporên ku li ser zimanê Kurdî xebitîne û yên ku niha jî dixebitin, di mijara dewlemendiya Kurdî de li hev dikin. Dewlemendiya ziman, dewlemendiya çandê jî nîşan dide. Çanda Kurdî ya dewlemend, heza xwe ji civata Kurdan a kevn distîne. Zimanên qels li hember hovitiyan (wekî qedexekirina ziman) pîr di ber xwe nadin; lê zimanên xurt zû bi zû hunda nabin. Zimanê Kurdî yê ku di warê nivîsinê de keysa pêşveçûnê nedîtîye û formekî edebî yê nivîskî neştandîye, di warê edebiyata devkî de

pêşveçûnekî bêhempa nîşan daye. Ev kulam çîrok, matelok, gotinên pêşyan, têderxistinok...û hwd ên ku li Kurdîstanê tî gotin bi salan bî berhevkirin naqedin. Her gund, her bajar û her deverên Kurdîstanê di vî mijarê de xwedî dewlemendiyan mezin û xweser in

E.Xanî xwedî hesta dewlemendbûna zimanê Kurdî ye. Lewra em ji berhemên wî jî tîdîgîjin ku E.Xanî di mijara zimanê Kurdî de xebitî ye û di vî warî de pispor e. E.Xanî di rêzên:

Înaye nîzam û întizamê
Kêşaye cefa ji boyê amê (16)
de beyan dike, beriya ku dest bi nivîsîna vî pirtûkê (Mem û Zîn) kiriyê li ser zimanê Kurdî xebitîye. Jixwe E.Xanî "Nûbara Biçûkan" di sala 1683 an de nicîsîbû ku ev pirtûk ferhenga Kurdî û Erebi ye. Herwekî tê zanîn xebatên ferhengî gelek dijwar in. Ji bo ku mirov rêzimana wî zimanî jî bizanibe. E.Xanî ferheng amade kiriyê û rêzên "înaye nîzam û întizamê" jî tî wê tîgîhê ku E. Xanî li ser rastnivîsin û rêzimana Kurdî xebitîye. Di warê rêzimanê de tu xebatên wî hebûn an tunebûn? Mixabin em bi viya nizanin; lê belê em dizanin ku Xanî li ser rêzimana Kurdî xebitîye û loma dibêje "înaye nîzam û întizamê".

Çavkanî:
15) E.Xanî, Mem û Zîn, r:60
16) E.Xanî, bhd, r:60

Gur û rovî bûn heval
Bi dil û can, ruh û mal

Pirr bi hevdû şêrîn bûn
Herdu bi hev evîn bûn

Dane hevdû bext û soz
Pê bûne xudan yek doz

Keftar cîranê wan bû
Bi hersê yek eywan bû

Dest û milan dane hev
Kar dikirin roj û şev

Roviyê pîs, hîlekar
Gur şandî bal keftar

Go xwestina me ev e
Tu ji eywanê derkeve

Keftar gote mamê gur
Kerem bike were vir

Heta rih bibe buhist
Tu car dijmin nabin dost

Gurê serhişkê nezan
Dirêş bû çoyê eywan

Ewî û keftar şer kir
Serî li keftar perçe kir

Rovî ji piştve lêxist
Keftar ser dev erdê xist

Keftar çû mal nexwş ket
ji kerban re felc lê ket

Wê gav pey wî dane dar
Bû wek benek stûxwar

Malên xwe tamam firot
Tev cilan heta bi bot

Jê rê mabû yek bexçe
Fiyet danî bîst akçe

Gurê da rovî pere
Go her ji mer bikirre

Keftar gelek pê zor hat
Rabû kir terka welat

Gur û rovî bûn ortax
Bexçe kirîn gul û bax

Gur xebitî bi rastî
Ruh û canê xwe westî

Roviyê bêbext û soz

xirabî ji xwer kir doz
Ev gur ne j' qewmê me ye

Gazna wî j'me tune ye

Ya baş ji me re ev e

Ew ji nav me derkeve

Çavên wî tê nebirrî

Tiştêk jî neket serî

Go bi min tenê nabe

Divê hewar lê rabe

Go serê te mezin e
Tiştêk te li vir tune

Gur go pirsê ez bêjim
ji can û dil dibêjim

Qesem navê xwedê kim
Ezê guhê te jêkim

Pirfî li zora gur çû
Go ez nehatim recû

Rovî go tu feqîr î

Qewmê go gur dardake
Rovî go îcab nake

Belê heqê wî dar e
Çibkim ew xizmetkar e

Rovî emrê apo kir
Guhê gurê şin jêkir

Gur sekinî ne qedand
Çû mal guhê xwe kewand

Demek wisa derbaskir
Ta ku hestî xelaskir

Paşî zarokên wan bûn
Kuflet li wan giran bûn

Zarokên wan mezin bûn
Tev mêr û kur û jin bûn

Gur zêde bûn bûne pirr
Hestî têra wan nekir

ji bo hestiyên şer danîn
Rabûn qira hev anîn

Paşê rabûn bûne yek
Nivîsandin kaxezek

Kaxeza wan da ev bû
Tev bi zêr û zever bû

Hestî me re hindik e
Serî pê îhsan bike

Dane destê dergevan
Rabû çûye gote wan

Daxwaziya wan ji me
Ser û pê jî bidne me

Rovî li textê jor bû
Çav li nav serî sor bû

Îro dora serî ye
Sibê dora hemî ye

Qewmê min ji wan
pirrtir e
Hestî ji wan re pirr e

Înad bikin bazar e
Wê herin rêka keftar e

Çenda go gur nabin yek
J'xwer danaynin seriyek

Ji ber roviyê fenek
Rezîl dibin yek bi yek

Gur û Rovî

Î. Omerî

Di Rojnameya Welat hejmara 8, rûpela 14 an de helbesta Gur û Rovî we gelek bi seqetî û kêmayî nivîsandiye û weşandiye. Ev helbest li gora weznê hatiye pêkanîn, wezna wê 7 kît in. Şêwe, ziman, pênuş û carek din jî peyvên ku di pey hevdû de di nava helbestê de bêrawestan diherikin. Em guman dikin ku ya seydayê mezin mamoste Seydayê Cegerxwîn e.

Em vê helbestê li gora zanebûna xwe rast dikin û dîsa ji we re dişînin. Eger hûn bi R. Brûsk re pêwendiya xwe karibin bikin û hûn dîsa biweşînin emê gelek kêfxweş û bextewar bibin. Li ser navê civatek ji Kiziltepe

Rabû geriya heval
L'bav û kur, ap û xal

Em û hûn ê hevdû ne
Gurê ê şinê piştixwîn e

Eger lêbek bibîne
Wê me ji vir derxîne

Tedbîra xwe bibînin
Em wî ji vir derxînin

Dane hevdû soza xwe
Gurê derxin ji nav xwe

Rovî şandiye pey gur
Go bila bêt heta vir

Gur hat guhê xwe da wan

Xweş nedît murûsê wan

Silav da wan sekinî
Rovî rabû pê kenî

Rovî bûye şervan e
Lê gur dayî me nan e

Pirsek li vir yek ji vir
Heta xwe lê kire gur

Tu rênçber î ne mêr î

Gur go bexçe yê me ye
Ferqa me qet tune ye

Gerçî ez î bêkes im
lê qewmê te re bes im

Rovî go qet deyneke
Apo wê te qet bike

Gur go qewmê te hene
Nizam mêr in yan jin e

Rovî bang kir dergevan
Ap û xal hatin meydan

Rovî go qewmê me heye
Yê te kesek tune ye

Gur di cî de sekinî
Rovî rabû pê kenî

Gur zanî hal xirab e
Bi rovî re şer nabe

Rovî go gur "çawanî"
Gur go mîr'em tu zanî

Rovî go gur zalim e
jê'r terbiye lazim e

Gurê tenê ma li mal
Ne bav û kur, ap û xal

Gur kete bextê rovî
Rih berda bûye sofî

Rovî pezek jê xwestî
Goşt xwar da gur hestî

Gurê şin xwar pegrani
Qîma xwe bi vê yekê anî

Gur xebitî dest û zend
Heqê gur rovî stand

Gur rabû çû zewicî
Hestiyên kirin du cî

NESRÎN AYDÎN

JÎR REXNEGÎR

BAREŞ BATÊ

BENGÎN ŞIRNAQ

REŞO ZÎLAN

HESEN MIZGÎN

EM BIXWÎNIN

Ala rengîn li bajarê Berlînê Li ser kela "Spandau" pêl dide

● Bi hevkarîya "Mala Gelêrî ya Kurdî" ya bajarê Bremenê, dibistana bilind a Bremen û Fermaya Hunerî ya taxa Spandau li Berlînê, raxistinek (Pêşangeh) li ser çanda rojane ya Kurdan pêk hat.

Nivîskarê Kurd Mistefa Reşîd ji Berlînê dinivîse

Bi hevkarîya "Mala Gelêrî ya Kurdî" ya bajarê Bremenê, dibistana bilind a Bremen û Fermaya Hunerî ya taxa Spandau li Berlînê, raxistinek (Pêşangeh) li ser çanda rojane ya Kurdan pêk hat. Hên di komcivîna Beledîya taxa Spandau de, roja 15.11.1989 an de biryar hatibû standin ku ev raxistin di Keleha Spandau ya dîrokî de çêbibe.

Yekîtiya Rewşenbûrên Welatparêzên Kurdistan- YRWK, piştigiriya xwe ji vê raxistinê re da xwiyakirin. YRWK pêwendî li gel berpirsiyarên raxistinê danî û di amadebûnê de bi çalakî cih girt.

Şaxê YRWK yê Berlînê û Komelaya Botan kar û barê raxistinê dane ser milê xwe û berpirsiyara bernameya çandî heya dawî-

ya raxistinê hilgirtin.

Berî vekirina raxistinê bi rojekê (22.5.1992), konferansa rojnamegerî pêk hat. Berpirsiyarê Beledîya Spandau (Sigurd Hauff) li pêşîya rojnamevanan li ser girîngiya vê bûyera çandî, li ser çanda gelê Kurd û doza wî ya siyasetî neteweyî axift. Wî da xwiyakirin ku gelê Kurd divê mafê xwe yê çarenûsî bistîne, ew mezintirîn gel e li cihanê ku hîn dewleta xwe ava nekiriye û ji lewre serxwebûna gelê Kurd mercekî bingehîn e da ku aşî li Rojhilata Navîn peyda bibe û pêşveçûna aborî û civakî pêk bê.

Di pişt re Prof. R. Mönch, serokê xwendegêha bilind a Bremen li ser çanda gelê Kurd, dîroka wî û tevgera rizgarî û serxwebûnê axift. Her wisa gote rojnamevanan ku, ji sala 1984 an ve li Bakûrê Kurdistanê şerê leşkerî bi awayê gerîllayî li dijî leşkerên Tirk dest pêkiriye. Ev navê "terorîzmê" ku davêjin ser vê tevgerê, ne tiştê rast û dirûst e, wî li ser raxistinê înfomasyon da û got: "Ev tiştên me li vir danîne pirs çanda rojane ya Kurdan bi temamî têrê nakin, lê dîsa jî me ji her şeweyekî jiyana wan hin tişt pêşkêş kirine.

Li qatê jêrîn me nawelên (alet) Kurdan ê şer, tiştên muzîkê, xemlên jinan û mêran, zîn, zengû, heqîb, berdeh, rişmeyên hespan... û tiştên din danîne. Li qatê jorîn awayê jiyana Kurdan bi sê-çar şeweyan hatiye rêzkirin. Ji malên gundiyan, malên dewlemendan, konên koçeran, text û nivînan, nawelên çandinê, yên jiyane, cil, xêlî, kilîm, mefûr, çek... her tişt hatiye danîn.

Hevalekî bi navê Komelaya Botan û YRWK, spasdariya mêvanan û vê pêkanîna hêja kir û da xwiyakirin ku Kurdên li Berlînê dijîn, wê di van 3 mehan de di hundirê kelê de pîr caran şevên çandî û semîneran li ser çand, dîrok, wêje û tevgera rizgariyê pêk bînin.

Roja 23.5.1992 an, rojnamevan bi wêne û komentar li ser raxistinê doza gelê Kurd û tevgera rizgariyê bi firehî nivîsandin. Wek nimûne rojnameya "Berlîn Morgenpost" ku mezintirîn rojname li Berlînê ye, dinivîse: Ev raxistin, li hêlekê geşbûn û ciwanîya çanda Kurd dide xwiyakirin û li hêla din rewşa zordarî, awarîbûyî, êş û jana vî gelê mezin ku heya niha bê dewleta maye, tîne pêş çavan. Ev raxistin ku di bin sîwandariya Senatorê Kulturî yê Berlînê de pêk tê ev dîtina me li ser vê pîrsê mîlak (îspat) dike.

Wê li gor peymanî me li gel berpirsiyarên Alman, rengên Kurdî (Kesk, Sor û Zer) li ser ke-

la Spandau hatin hildan û civîna Ferma bi temamî li saet 16.00 dest pêkir. Gelek mirovên Alman û Kurd, parlamenter, endamên meclîsa bajêr... hatibûn.

Berpirsiyarê beledîya bajêr; li ser girîngiya raxistinê axaft û got: Li vê taxa bajêr bi taybetî hejmareke mezin ji Kurdan dijîn û ji bo vê yekê me xwest ku ev raxistin li vir pêk bê. Ev raxistin ji bo hevaskirina gelan, ji bo jiyaneke xweş di navbera Alman û Kurdan de li Berlînê gelekî hêja ye. "Gelê Kurd xwediyê çand û hunera bi nîrx e. Ev gel; divê mafên xwe yên siruştî bistîne û bibe serdarê welatê xwe."

Pişt re doxtorekî Kurd, awirek li dîroka Kurdistanê ya sedsala 20 an xist û bi taybetî li ser peyman û biryarên kongreyên navneteweyî rawestîya. Wî da xwiyakirin, çawa wan dewletên ku Kurdistan li hev parevekirine her carê gelê Kurd xapandine, biryarên navneteweyî bi cih nanîne û bi zor û lêdan û qirkirinê gelê me heya niha bindest hiştine.

Prof. R. Mönch li ser pêwistiya raxistinê, hem ji bo gelê Alman û hem jî ji bo gelê Kurd rawestîya. Da xwiyakirin ku, ji ber ev rewşa dijwar a ku gelê Kurd tê de dijî me nikaribû pîr tiştan ji çand û jiyana vî gelî bidin ber çavan. Ev dewlemendiya hunerî ku hîn dibînin û hûnê hîn bibînin tenê tiştêkî biçûk e ji gencîneyeke mezin. Ew paşê hate ser rewşa îroyîn a gelê Kurd rawestîya û da xwiyakirin çawa ev gel li her çar perçeyên Kurdistanê tê perçiqandin û tunekirin. Li hember vê zordariya giran gelê Kurd ji neçariyê dest avêtîye çekan û ji bo serxwebûn û azadiyê şer dike. Tevgera rizgariya neteweya Kurdistan bi pêşengiya Eniya Rizgariya Neteweya Kurdistan (ERNK) êdî li Bakûrê Kurdistanê gihiştîye tangeke gelekî bilind.

Profesorê bi rêz di dawîya axaftina xwe de spasdariya hemû kesên beşdar kir û bi taybetî YRWK, BOTAN.

Careke din berpirsiyarê beledîya bajêr hate pêşîya mîkrofonê û bi şeweyekî ramanî vekirina raxistinê pîroz kir. Piştî mêvan ji sêrkirin û temaşê vegeriyar êdî di hewşa kelê de bernameya folklorî dest pêkiribû. Bi dîlana zarokan, govendên keçan û xortan û stiranên şoreşgerî yên Koma Botan ev şahî hate xemilandin.

YRWK, BOTAN, YJWK û YXK wê gelek şahîyan pêşkêş bikin. Her wisa jî wê YRWK gellek semînerên zanyarî, wêjeyî û gellek axaftinan pêşkêş bike.

Raxistin heya 30.08.1992 an berdewam dike.

Serejêr: 1. Şareke Kurdî di pêşangeyê de, 2. Konekî Kurdan di pêşangeyê de, 3. Kela ku raxistin tê de hatî çêkirin li Berlînê

welat

• Li ser navê ÎMC Basın-Yayın Ltd. Şti. (adına) Xwedî (Sahibi) Zübeyir Aydar • Mudurê Dezgahê (Müessese Müdürü) Zübeyir Çakır • Berpirsiyarê Giştî (Genel Yayın Yönetmeni) Abdullah Keskin • Berpirsiyarê Nivîsaran (Yazı İşleri Müdürü) Mazhar Günbat • Navnîşan (Adres): Nuruosmaniye Cad. Atay Apt. No:5 Kat:1 D. 4 • Cağaloğlu / İstanbul • Tel:511 57 60-511 66 02 • Fax: 511 51 57 • Berpirsiyariya a Ewrûpa • Postfach: 1531, 5300 Bonn 1, Germany • Tel: (49) 228-630990 • Fax: (49) 228-630715 • Çapkirin (Baskı): Metinler Matbaacılık • Belavkirin (Dağıtım): Birleşik Basın Dağıtım AŞ